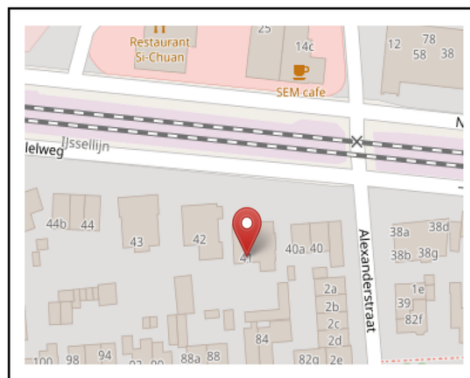

Villa
Zuider parallelweg 41
6882 AG Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000460
Inschrijving register 15 december 2008
Kadastrale aanduiding Velp G 1187

Historie en ligging:

Deze ca. 1885 gebouwde vrijstaande, rijk gedecoreerde villa is een goed en redelijk gaaf bewaard voorbeeld van het Eclecticisme van het vierde kwart van de 19de eeuw. Typerend voor dit pand zijn de aan het neoclassicisme ontleende blokkbepleistering, de barokke ornamentiek van de pilasters en de overstekende daken boven de topgevels met chaletstijlelementen.

Het pand vormt een onderdeel van de vanaf de aanleg van de spoorweg Arnhem-Zutphen, in de jaren 1862-1865, tot stand gekomen, voornamelijk uit villa's bestaande lintbebouwing aan de langs de spoorlijn gelegen wegen in Velp (deze wegen zijn vrijwel alle gelijktijdig met de spoorweg aangelegd). De villa is hierbij gelegen in een der best bewaarde gedeelten van het spoorweglint (het andere deel wordt gevormd door de bebouwing aan de Kastanjelaan). De villa's aan dit lint werden o.a. gebouwd voor oud-Indischgasten die door het natuurschoon van de Veluwezoom werden aangetrokken.

Het pand is met de voorgevel naar de spoorweg gericht doch ligt enigszins schuin ten opzichte van de weg, in de richting van Arnhem. Deze situering wordt veroorzaakt door de vermoedelijk op de Kerkallee georiënteerde kavelrichting. De ingang is in de linkerzijgevel gelegen.

Het pand wordt omgeven door een tuin van de weg gescheiden door een ijzeren sierhek met een resterend deel van een dubbel draaihek. In de voortuin een monumentale apenboom en rechts op de grens met het perceel Zuider Parallelweg 42 een oude esdoorn.

Plattegrond en opbouw:

De gepleisterde villa is opgetrokken op een nagenoeg vierkante plattegrond met uitspringende midden traveeën in voor- en linkerzijgevel. Het pand heeft in principe één bouwlaag waarbij de uitspringende midden traveeën uit twee bouwlagen bestaan en door een puntgevel afgesloten worden. Het pand heeft een samengestelde kap gedekt met gesmoorde kruispannen. De twee bouwlagen hoge delen zijn voorzien van twee haaks op elkaar staande zadeldaken, de overige delen zijn voorzien van afgeplatte schilddaken. Omlopende gepleisterde plint. De achtergevel heeft rechts een moderne aanbouw van één bouwlaag op een rechthoekige plattegrond onder een plat dak. Het boven de puntgevels overstekende dak heeft in de geveltoppen sierplanten in de top bekroond door een makelaar.

Voorgevel:

Asymmetrisch ingedeelde gevel van drie traveeën, in breedte naar rechts afnemend. De linker travee heeft een fraaie houten serre met panelen, bewerkte stijlen en glasramen met een zesruits roeden verdeling en openslaande dubbele deuren. De serre wordt aan de bovenzijde afgesloten door een hoofdgestel bestaande uit een architraaf, fries met rechthoekige panelen en een eenvoudige geprofileerde kroonlijst. De uitspringende als risaliet opgevatte midden travee heeft twee bouwlagen met op de

hoeken op de begane grond geblokte van diamantkoppen voorziene pilasters die op de verdieping overgaan in zeer rijk uitgevoerde pilasters bestaande uit een basement, waarop een voluut, sierlijsten en een rechthoekig kapiteel met vier rechthoekige verdiept liggende vlakjes waarop de korbelen van de sierspanten van de overstekende kap rusten.

De gevels van de zijtraveeën en de zijgevels van de midden travee zijn voorzien van ingetrokken voegen in het pleisterwerk als imitatie van natuursteenblokken.

De begane grond heeft een T-schuifraam met licht getoogd bovenlicht waarboven een blind segmentboogje met in boogveld aangebrachte, in het pleisterwerk ingetrokken florale motieven. De verdieping heeft een houten balkon met gietijzeren opgewerkte balusters tussen houten hoekposten met paneelmotief. Schuifdeur met tweedelige ruit en licht getoogd bovenlicht en in het segmentboogje erboven in pleister aangebrachte aanzetstenen en sluitsteen. Ter weerszijden van de balkon-deuren een door een rondboog afgesloten halfronde nis met geprofileerde omlijsting. In de geveltop een gietijzeren roosvenster. In de linkerzijgevel van de midden travee op de verdieping een getoogd enkelruits schuifraam.

De rechtertravee heeft een T-schuifraam gelijk aan de midden travee.

Linker zijgevel:

Symmetrisch in ingedeelde gevel van drie traveeën (links tegen de achtergevel een latere aanbouw). Midden travee van twee bouwlagen met in de ingangsportiek de verdiept gelegen ingang met paneeldeur met twee glasruiten (de oorspronkelijk hiervoor aangebrachte gietijzeren roosters zijn verdwenen). Licht risalerende midden travee met detaillering als de boven beschreven midden travee van de voorgevel. De zijtraveeën zijn voorzien van bepleistering met ingetrokken voegen waardoor het effect van natuursteenblokken ontstaat. In iedere travee een schuifraam met licht getoogd bovenlicht waarboven een blind segmentboogje met in het boogveld in de bepleistering aangebrachte florale motieven.

Achtergevel:

Asymmetrisch ingedeelde gevel met diverse latere wijzigingen. Links op de begane grond en verdieping moderne vensters. De door een puntgevel gesneden windveren afgesloten midden travee heeft op de begane grond een schuifdeur en op de verdieping een T-schuifraam. Rechts een moderne aanbouw van één bouwlaag.

Rechter zijgevel:

Deze gevel is op een klein vierkant en een daarnaast gelegen klein rechthoekig venstertje blind.

Interieur:

Het pand bevat diverse bewaard gebleven waardevolle interieuronderdelen uit de marmeren schoorsteenmantels en geornamenteerde stucplafonds alsmede en bovenlicht tussen kamer en serre met glas-in-lood met florale motieven in Art Nouveau-stijl.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- als karakteristiek en beeldbepalend onderdeel van de grotendeels gaaf bewaarde villabebouwing aan het zuidelijk deel van de Zuider Parallelweg tussen de Larensteinselaan en de Ommershofselaan uit de tweede helft van de 19de eeuw (ensemblewaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik
- als vrij gaaf bewaard voorbeeld van een in rijke eclectische trant gebouwde villa van een voor de gemeente Rheden zeldzaam type en met unieke decoratie
- vanwege meerdere waardevolle voor de gemeente Rheden zeldzame interieuronderdelen waarvan met name het trappenhuis opmerkelijk is.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c en 2d. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voor- en rechterzijgevel – 2016 Foto: Wim Smallegange / fotoclub Veluwezoom. © CC BY-NC-ND